



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_B_PD_2.SADA_22

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2B-PD-2.sada-č.22

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: březen 2013

Název DUM: Revoluce 1848 – 1849 (Habsburská monarchie)

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 8.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: František I., Metternich, absolutismus, Ferdinand I., revoluce 1848 – 1849, Vídeň, Slovanský sjezd, František Josef I.

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se se situací v Habsburské monarchii od počátku 19.století a především s revolucí v letech 1848 – 1849. Příčinami, průběhem a výsledky revoluce. Na konci prezentace odpoví na kontrolní otázky.

Revoluce 1848 - 1849

Habsburská monarchie



František II. (I.)

František II. (I.) (1792- 1835)

- přerušil osvícenské reformy svého strýce Josefa II. a otce Leopolda II.
- neúspěšně válčil proti revoluční Francii a Napoleonovi (prohrál např. u Slavkova r. 1805)
- r. 1804 se prohlásil rakouským císařem a r. 1806 rozpustil Svatou říši římskou
- dceru Marii Luisu provdal za Napoleona (1810)
- v letech 1814 – 15 uspořádal s Metternichem Vídeňský kongres a podílel se na vytvoření Svaté aliance
- znovu upevnil absolutismus



Ferdinand I. Dobrotivý

Ferdinand I. Dobrotivý (1835 – 1848)

- slabomyslný, vládl jen podle jména, poslední český král
- řízení státu měl v rukou kancléř Metternich
- přes všechny opatření probíhaly národní hnutí v Itálii, Čechách, Uhrách, Polsku
- v březnu 1848 vypukla revoluce ve Vídni proti **Metternichovu absolutismu** a rozšířila se po celé monarchii
- v prosinci císař v Olomouci abdikoval a předal vládu synovci Františku Josefovi I.
- zbytek života strávil na Pražském hradě (+1875)

- pod vlivem revoluce ve Francii žádali v březnu 1848 lidé podíl na vládě, svobodu shromažďování a tisku
- ve Vídni začali stavět barikády, vznikla národní garda a došlo ke střetům s armádou, císařský palác byl obklíčen
- císař pod nátlakem propustil kancléře Metternicha, slíbil vydání ústavy a zrušení cenzury



*Revoluce
ve Vídni*



Kancléř Metternich



Čert odnáší Metternicha. Karikatura J. Grädnera z roku 1848

Revoluce v českých zemích

- pražští měšťané své požadavky císaři formulovali v březnu na shromáždění ve **Svatováclavských lázních**, petici odvezlo do Vídně poselstvo
- v dubnu 1848 byl vytvořen **Národní výbor** = zástupci šlechty a měšťanů
- **liberálové** (Palacký, Rieger, Borovský) prosazovali **svobodu tisku, projevu a shromažďování, zrovnoprávnění češtiny s němčinou**
- **radikálové** (Sladkovský, Sabina, Arnold) zastupovali nižší vrstvy společnosti, požadovali lepší životní podmínky pro pracující
- všichni společně chtěli osamostatnění českých zemí v rámci habsburské monarchie
- spojence hledali ve slovanských národech monarchie = v červnu 1848 se v Praze konal **Slovanský sjezd**
- 12. června 1848 vypukla **revoluce X** vojska generála **Windischgrätze**, po týdnu bojů potlačena



František Josef I.

- po porážce revoluce v Praze boje ve Vídni pokračovaly
- v červenci 1848 se ve Vídni sešel **Ústavodárný sněm** (i čeští poslanci), přijat zákon o **zrušení poddanství a roboty** (panovníkem potvrzen v září)
- říjnu 1848 vídeňské povstání potlačeno armádou
- Ústavodárný sněm přeložen do **Kroměříže**
- v prosinci 1848 odstoupil Ferdinand I., na trůn nastoupil **František Josef I. (1848-1916)**
- během potlačení povstání ve Vídni došlo k oživení revolučního hnutí v Praze

- vydána **Stadionova ústava** (oktrojovaná), ale nikdy nevstoupila v platnost
- v březnu 1849 armádou rozeznán **kroměřížský sněm**
- v květnu 1849 odhaleno **májové spiknutí** v Praze = povstání prozrazeno, zatýkání studentů, dělníků a novinářů, vyhlášen výjimečný stav (do r. 1853)
- revoluce skončila až v létě 1849 po porážce povstání v Uhrách za pomoci vojsk ruského cara
- přestože revoluce skončila neúspěchem přinesla významné změny: **zrušení poddanství a roboty, položení základů občanské společnosti, aktivita českých politiků, ...**



*Znak Františka
Josefa I.
Viribus Unitis
(Společnými
silami)*



Bitva u Világoše

Otázky a úkoly:

1. Jaký byl styl vlády Františka I. a Ferdinanda I., jakou roli měl kancléř Metternich?
2. Jaké požadavky měla revoluce ve Vídni?
3. Co požadovali čeští politici?
4. Proč se sešel Slovanský sjezd?
5. Jaký nejvýznamnější zákon byl přijat v r. 1848?
6. Jak revoluce skončila, jaký byl její význam?

Literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Dějepis 8 pro ZŠ a VG UČ*. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4

Obrázky:

František I. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Francesco_I.jpg

Ferdinand I. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ferdinand_I;_Keizer_van_Oostenrijk.jpg

Metternich. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-02]. Dostupné z:

http://cs.wikiquote.org/wiki/Soubor:Prince_Klemens_Lothar_von_Metternich-Winneburg.jpg

Karikatura. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:%C4%8Cert_odn%C3%A1%C5%A1%C3%AD_Metternicha.jpg

František Josef. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:J%C3%B3zsef_Heicke23.jpg

Znak Fr. Josefa I. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Wappen_Kaiser_Franz_Joseph_I.png

Világoš. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-03-02]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Fegyverlet%C3%A9tel_Szkics%C3%A1k.jpg